

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ నవాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ నవాధికశతతమః సర్గః ॥

శ్రీరామకర్తృకం జాబాలిమునేర్వాస్తికమతం నిరస్యాస్తికమతస్య స్థాపనం

జాబాలేస్తు వచః శ్రుత్వా రామః సత్యపరాక్రమః |
ఉవాచ పరయా సూక్త్యా బుద్ధ్యావిప్రతిపన్నయా || 2.109.1 ||

భవాన్ మే ప్రియకామార్థం వచనం యదిహోక్తవాన్ |
అకార్యం కార్యసంకాశమపథ్యం పథ్యసన్నిభం || 2.109.2 ||

నిర్మర్యాదస్తు పురుషః పాపాచారసమన్వితః |
మానం న లభతే సత్సు భిన్నచారిత్రదర్శనః || 2.109.3 ||

కులీనమకులీనం వా వీరం పురుషమానినం |
చారిత్రమేవ వ్యాఖ్యాతి శుచిం వా యది వాశుచిం || 2.109.4 ||

అనార్యస్త్వార్యసంస్థానః శౌచాద్ధీనస్తథా శుచిః |
లక్షణ్యవదలక్షణ్యో దుఃశీలః శీలవానివ || 2.109.5 ||

అధర్మం ధర్మవేషేణ యద్యహం లోకసంకరం |
అభిపత్యే శుభం హిత్వా క్రియాం విధివివర్జితాం || 2.109.6 ||

కశ్చేతయానః పురుషః కార్యాకార్యవిచక్షణః |
బహు మన్యేత మాం లోకే దుర్వృత్తం లోకదూషణం || 2.109.7 ||

కస్య యాస్యామ్యహం వృత్తం కేన వా స్వర్గమాప్నుయాం |
అనయా వర్తమానోఽహం వృత్త్యా హీనప్రతిజ్ఞయా || 2.109.8 ||

కామవృత్తోఽన్వయం లోకః కృత్స్నః సముపవర్తతే |
యద్వృత్తాః సంతి రాజానస్తద్వృత్తాః సంతి హి ప్రజాః || 2.109.9 ||

సత్యమేవాన్యశంసం చ రాజవృత్తం సనాతనం |
తస్మాత్ సత్యాత్మకం రాజ్యం సత్యే లోకః ప్రతిష్ఠితః || 2.109.10 ||

ఋషయశ్చైవ దేవాశ్చ సత్యమేవ హి మేనిరే |
సత్యవాదీ హి లోకేఽస్మిన్ పరం గచ్ఛతి చాక్షయం || 2.109.11 ||

ఉద్విజంతే యథా సర్పాన్నరాదన్యతవాదినః |
ధర్మః సత్యపరో లోకే మూలం సర్వస్య చోచ్యతే || 2.109.12 ||

సత్యమేవేశ్వరో లోకే సత్యే ధర్మః సదాశ్రితః |
సత్యమూలాని సర్వాణి సత్యాన్నాస్తి పరం పదం || 2.109.13 ||

దత్తమిష్టం హలతం చైవ తప్తాని చ తపాంసి చ |
వేదాః సత్యప్రతిష్ఠానాస్తస్మాత్ సత్యపరో భవేత్ || 2.109.14 ||

ఏకః పాలయతే లోకమేకః పాలయతే కులం |
మజ్జత్యేకో హి నిరయ ఏకః స్వర్గే మహీయతే || 2.109.15 ||

సోఽహం పితుర్నిదేశం తు కిమర్థం నానుపాలయే |
సత్యప్రతిశ్రవః సత్యం సత్యేన సమయాకృతం || 2.109.16 ||

నైవ లోభాన్న మోహాద్ వా న చాజ్ఞానాత్ తమోఽన్వితః |
సేతుం సత్యస్య భేత్స్యామి గురోః సత్యప్రతిశ్రవః || 2.109.17 ||

అసత్యసంధస్య సతశ్చలస్యాస్థిరచేతసః |
నైవ దేవా న పితరః ప్రతీచ్ఛంతీతి నః శ్రుతం || 2.109.18 ||

ప్రత్యగాత్మమిమం ధర్మం సత్యం పశ్యామ్యహం ధ్రువం |
భారః సత్పురుషైశ్చీర్ణస్తదర్థమభినంద్యతే || 2.109.19 ||

క్షాత్రం ధర్మమహం త్యక్త్యే హ్యధర్మం ధర్మసంహితం |
క్షుదైర్పృశంసైర్లుభైశ్చ సేవితం పాపకర్మభిః || 2.109.20 ||

కాయేన కురుతే పాపం మనసా సంప్రధార్య తత్ |
అన్యతం జిహ్వాయా చాహ త్రివిధం కర్మ పాతకం || 2.109.21 ||

భూమిః కీర్తిర్యశో లక్ష్మీః పురుషం ప్రార్థయంతి హి |
సత్యం సమనువర్తంతే సత్యమేవ భజేత్ తతః || 2.109.22 ||

శ్రేష్ఠం హ్యనార్యమేవ స్యాద్ యద్ భవానవధార్య మాం |
ఆహ యుక్తికరైర్వాక్యైరిదం భద్రం కురుష్వ హ || 2.109.23 ||

కథం హ్యహం ప్రతిజ్ఞాయ వనవాసమిమం గురోః |
భరతస్య కరిష్యామి వచో హిత్యా గురోర్వచః || 2.109.24 ||

స్థిరా మయా ప్రతిజ్ఞాతా ప్రతిజ్ఞా గురుసన్నిధౌ |
ప్రహృష్టమానసా దేవీ కైకేయీ చాభవత్ తదా || 2.109.25 ||

వనవాసం వసన్నేవ శుచిర్నియతభోజనః |
మూలపుష్పఫలైః పుణ్యైః పితౄణాం దేవాంశ్చ తర్పయన్ || 2.109.26 ||

సంతుష్టపంచవర్గోఽహం లోకయాత్రాం ప్రవాహయే |
అకుహః శ్రద్ధధానః సన్ కార్యాకార్యవిచక్షణః || 2.109.27 ||

కర్మభూమిమిమాం ప్రాప్య కర్తవ్యం కర్మ యచ్ఛుభం |
అగ్నిర్వాయుశ్చ సోమశ్చ కర్మణాం ఫలభాగినః || 2.109.28 ||

శతం క్రతూనామాహృత్య దేవరాట్ త్రిదివం గతః |
తపాంస్యగ్రాణి చాస్థాయ దివం ప్రాప్తా మహర్షయః || 2.109.29 ||

అమృష్యమాణః పునరుగ్రతేజా
 నిశమ్య తన్నాస్తికవాక్యహేతుం ।
 అథాబ్రవీత్ తం నృపతేస్తనూజో
 విగర్హమాణో వచనాని తస్య ॥ 2.109.30 ॥

సత్యం చ ధర్మం చ పరాక్రమం చ
 భూతానుకంపాం ప్రియవాదితాం చ ।
 ద్విజాతిదేవాతిథిపూజనం చ
 పంథానమాహుస్త్రిదివస్య సంతః ॥ 2.109.31 ॥

తేనైవమాజ్ఞాయ యథావదర్థ -
 మేకోదయం సంప్రతిపద్య విప్రాః ।
 ధర్మం చరంతః సకలం యథావత్
 కాంక్షంతి లోకాగమమప్రమత్తాః ॥ 2.109.32 ॥

నిందామ్యహం కర్మ కృతం పితుస్తద్
 యస్త్యామగృహ్లాద్ విషమస్థబుద్ధిం ।
 బుద్ధ్యానయైవంవిధయా చరంతం
 సునాస్తికం ధర్మపథాదపేతం ॥ 2.109.33 ॥

యథా హి చోరః స తథా హి బుద్ధ -
 స్తథాగతం నాస్తికమత్ర విద్ధి ।
 తస్మాద్ధి యః శక్యతమః ప్రజానాం
 స నాస్తికే నాభిముఖో బుధః స్యాత్ ॥ 2.109.34 ॥

త్వత్తో జనాః పూర్వతరే ద్విజాశ్చ
 శుభాని కర్మాణి బహూని చక్రుః ।
 ఛిత్త్వా సదేమం చ పరం చ లోకం
 తస్మాద్ ద్విజాః స్వస్తి కృతం హుతం చ ॥ 2.109.35 ॥

ధర్మే రతాః సత్పురుషైః సమేతా -
 స్తేజస్వినోదానగుణప్రధానాః |
 అహింసకా వీతమలాశ్చ లోకే
 భవంతి పూజ్యా మునయః ప్రధానాః || 2.109.36 ||

ఇతి ఋవంతం వచనం సరోషం
 రామం మహాత్మానమదీనసత్త్వం |
 ఉవాచ పథ్యం పునరాస్తికం చ
 సత్యం వచః సానునయం చ విప్రః || 2.109.37 ||

న నాస్తికానాం వచనం బ్రవీమ్యహం
 న నాస్తికోఽహం న చ నాస్తి కించన |
 సమీక్ష్య కాలం పునరాస్తికోఽభవం
 భవేయ కాలే పునరేవ నాస్తికః || 2.109.38 ||

స చాపి కాలోఽయముపాగతః శనై -
 ర్యథా మయా నాస్తికవాగుదీరితా |
 నివర్తనార్థం తవ రామ కారణాత్
 ప్రసాదనార్థం చ మయైతదీరితం || 2.109.39 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 అయోధ్యాకాండే నవాధికశతతమః సర్గః ||